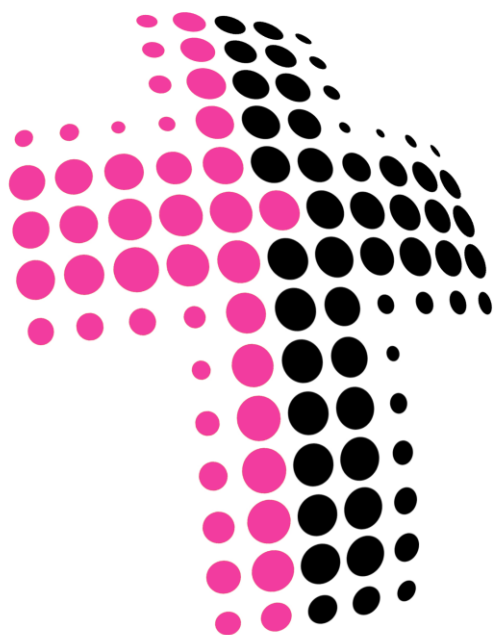

Hvad er bibelsk ligestilling?

Af Alan G. Padgett

Kristent Institut

Artiklen bringes med tilladelse fra
Christians for Biblical Equality

¹ Hvad er bibelsk ligestilling? Det er den opfattelse, at alle mennesker er lige overfor Gud og i Kristus. Alle har samme ansvar for at bruge deres gaver og adlyde deres kald til Guds ære, og Gud kalder suverænt troende til opgaver og tjenester uden hensyntagen til klasse, køn eller race. Vi tror på dette, fordi Bibelen og Jesus Kristus lærer os det. Dette er bibelsk ligestilling.

Det er imidlertid nødvendigt at drøfte denne simple påstand, for en stor dels vedkommende på grund af misforståelser. Mange misforstår Bibelens undervisning omkring køn, race og klasse. Andre misforstår definitionen af ligestilling og hvad det indebærer for den måde, vi lever vores liv på. I denne korte tekst håber vi i rimelig grad at klargøre betydningen af bibelsk ligestilling, og vi indbyder dig til at lære og reflektere mere over dette vigtige emne.

Princippet om bibelsk ligestilling kan formuleres som tre tanker:

1. *Menneskeligt ligeværd.* Alle mennesker er lige overfor Gud og er ligestillet i kirke, hjem og samfund.

2. *Samme ansvar.* Race, køn eller klasse er ikke nogen hindring for Kristus. Medlemskab, tjeneste og mission er åben for alle i hans rige, baseret på vores personlige kald, moralske og personlige kvalifikationer og Helligåndens gaver.

3. *Gensidig underordnelse.* De kristnes indbyrdes kærlighed er hjertet af livet i Ånden. Gensidig underordnelse er kristen kærlighed i handling, idet man derved behandler enhver med værdighed.

Lad os betragte hver af disse bibelske sandheder lidt mere grundigt.

Bibelen er Guds inspirerede Ord, en åbenbaring fra Gud til profeter og apostle indenfor rammerne af menneskelig historie og menneskers sprog. Som sådan er Bibelen den højeste skrevne autoritet for tro og praksis i den kristne kirke. Naturligvis er Bibelen kun vigtig for os, fordi vi elsker og tror på Gud. Han har givet os denne bog for bedre at kunne kende, elske og tjene ham, som har skabt os, og som har frelst os fra vore synder. Bibelsk ligestilling er bundet op på Bibelens autoritet.

¹ Alan Padgett er professor i Systematisk Teologi på Luther Seminary, St. Paul, MN. Han er forfatter til "God, Eternity and the Nature of Time" og redaktør på Reason and the Christian Religion. Han er assisterende teolog for Priskilla Papers.

Mange kvinder og mænd har gennem tiden kæmpet for retfærdighed, lighed og fred i verden. Vi sætter pris på deres anstrengelser, men vi kan ikke altid være enige med deres livssyn. Som kristne må vi indordne vore tanker under Kristus, idet vi søger at forstå Guds visdom. Efter seriøse og vedholdende studier tror vi på, at Bibelen lærer os menneskelig ligestilling, men den gør det på sine egne præmisser.

Skabt på lige fod i Guds billede

Menneskeligt ligeværd. Alle mennesker er skabt ens i Guds billede (1.Mos.1,26-28). Vi er alle skabt "lidt lavere end englene" (Salm.8) og har samme værdi og værdighed som børn af vores himmelske Far. Af den grund fortjener ethvert menneske vores respekt og er genstand for Guds kærlighed. Jesu undervisning slår dette fast. Det største bud er at elske og tilbede Gud, men det næststørste er at "elske din næste som dig selv" (Mark.12,31). Min næste kan være hvem som helst, som Gud bringer ind i mit liv. Jesus kræver endda, at vi elsker vore fjender og beder for dem, som forfølger os. Hvorfor? Fordi vores Far i himlen lader solen stå op over både onde og gode og sender regn til både de retfærdige og de uretfærdige (Matt.5,43-48). Alle mennesker er lige i hans øjne.

Lighed eller ligeværd i denne betydning - moralsk, åndelig og politisk lighed - betyder ikke, at alle er ens. Det er en hyppig misforståelse. Jesus skelner mellem godt og ondt, mellem retfærdigt og uretfærdigt. Der er jøder og hedninger, kvinder og mænd, forældre og børn, og de er ikke ens. Men de er alle skabt ligeværdigt i Guds billede, og Jesus rækker ud til dem alle.

Der er ingen hindringer for Kristi evangelium eller for Guds kærlighed. Jesus betjente alle mennesker, og mange mænd og kvinder, der var i udkanten af samfundet, og som var overset eller undertrykt af andre, godtog han som sine disciple. Fattige, skatteopkrævere, prostituerede, ja selv hedninger bød Jesus velkommen i fællesskabet. Jesus godtog kvindelige disciple, hvilket ingen anden lærer på hans tid gjorde. Han kritiserede de rige og magtfulde, men de ydmyge og fattige bød han velkommen i sin Fars navn.

Kirken har ikke altid forstået sand, bibelsk ligestilling, ej heller handlet derefter. Kristne ledere har tolereret slaveri og racisme; de har budt de rige og magtfulde velkommen, mens de har overset de fattige. De har undervist om kvinders un-

derlegenhed og fremmet kønsdiskrimination i Guds navn. Det er alvorlige synder, som endnu ikke er helt overvundet. Vi beder om, at Herren vil rense disse synder fra hans Legeme og lære hver enkelt af os sandheden ved sin Ånd. Vi er alle ét, uanset om vi er jøder eller grækere, mænd eller kvinder, slaver eller frie (Gal.3,28).

Nogle kristne har begået den fejl, at de har undervist i racisme, og de har forsvaret slaveri med henvisning til Bibelen. F.eks. er den forbandede, som ramte Noas søn, Ham, i 1.Mos.9,22-27 blevet tilskrevet alle sorte og semitter (arabere og jøder), og man har argumenteret for, at deres racer var mindre værd end europæere. Denne fortolkning af 1. Mosebog er helt og aldeles forkert, og det afvises med god grund af kirkeledere og teologer i dag. Bibelen understøtter ikke racisme.

Nogle kristne har begået den fejl, at de har undervist et falskt evangelium om privilegier til de rige eller til overklassen. De har forsvaret politisk uret, korrupte ledere, grådighed og overdrevet forbrug med henvisning til Bibelen. Nogle ser f.eks. Jabez' bøn i 1.Krøn.4,9-10 som en undervisning i, at alle kristne kan og skal bede om større velstand og flere materielle goder, og at Gud ønsker at gøre os alle rige. Den fortolkning er forkert og bliver med god ret afvist af kirkeledere og teologer. Bibelen er imod grådighed, kærlighed til penge og fordomme mellem klasser. Både profeterne og Jesus selv fordømmer dem, der undertrykker de fattige, de faderløse og enkerne. Bibelen understøtter ikke et falskt evangelium om klasser og rigdom.

I begge de ovennævnte tilfælde er det vigtigt at se givne bibeltekster i deres sammenhæng. En teksts sammenhæng omfatter den bog, den står i, tekstens sociale og historiske baggrund og tekstens placering i hele Skriften. Når vi søger Guds visdom, må vi søge at forstå helheden af den bibelske undervisning om et givent emne. Passager, som tages ud af sammenhæng, kan let blive misforstået. Kirken bør læse Bibelen i sin helhed, med Kristus som centrum.

De pointer, vi har slået fast omkring lighed, hvad angår race og klasse, er alment anerkendte i dag. Men det er ikke tilfældet, hvad angår lighed mellem kønnene. Nogle kristne mener stadigvæk, at kvinder er skabt mindreværdige i forhold til mænd. Vi afviser dette og slår fast, at Gud har skabt alle mennesker lige. Beretningerne fra 1. Mosebog er ofte blevet forstået sådan, at de un-

derviser om kvinders underlegenhed i forhold til mænd, men en grundig gennemlæsning viser noget helt andet.

Mænd og kvinder er begge skabt i Guds billede og har fået samme ansvar for forvaltningen af dyrene og planterne og for at skabe nyt liv (1.Mos.1,26-30). Ordet *mand* kan på hebræisk også betyde *menneske*, som i sætningen "Gud skabte mennesket ['adam] i sit billede, i sit billede skabte han det [menneskeheden], som mand og kvinde skabte han dem" (1.Mos.1,27). Det er rigtigt, at i det næste kapitel bliver Eva skabt efter Adam og taget af hans side. Men det var fordi, manden alene ikke var "godt" - den første ting, som ikke er godt i hele beretningen! Adam får at vide, at han har brug for Eva for at være hel, og han glæder sig over hende. Af den grund forlader en mand sin far og mor og holder sig til sin hustru (1.Mos.2,24). Bemærk, at manden har brug for kvinden. Gør det hende mindreværdig? Sammen bliver de "ét kød", og sammen er de Guds billede og skaber nyt liv gennem kærlighed og enhed. Lyder dette mindreværdigt? Det er rigtigt, at kvinden er skabt som en "hjælper", som skal være mandens partner (1.Mos.2,18). Men dette hebræiske ord *hjælper* bliver kun brugt om hjælp fra en jævnbyrdig eller overordnet, som i "Gud er min hjælper". Det indebærer ikke underlegenhed, som nogle engelske [og danske] oversættelser nogle gange antyder. Mænds undertrykkelse af kvinder er en følge af synden og slangens værk, ifølge 1. Mosebog 3,16. Det var ikke sådan i begyndelsen, i paradiset, hvor de var ét. Set i sin helhed lærer Bibelen os ikke, at kvinder er mindreværdige i forhold til mænd.

Mand og hustru har samme ansvar overfor Kristus

Samme ansvar. Som voksne har kvinder og mænd lige ansvar i hjemmet, kirken og i samfundet som helhed. De opgaver og den tjeneste, en troende tager på sig, er ikke begrænset af race, køn eller social status. Grundlaget for dette er sundt og bibelsk. For det første er enhver kristen allerede en præst og en del af et helligt folk. Kristus er vores ypperstepræst, og alle vi, som er en del af hans legeme, er levende sten i Helligåndens tempel og præster som en del af Guds nye folk (1.Pet.2,5-9). For det andet har enhver troende en særlig tjeneste i Kristi legeme og i kirkens mission. Vores specifikke tjeneste afhænger af Åndens

gaver og Guds kald. Verdslige opdelinger som klasse, race eller køn er ikke til hinder for Guds kald eller Åndens gaver. Af disse grunde er den ordinerede eller indsatte præst og forkynder ikke forskellig fra andre troende. Tværtimod er det hans eller hendes opgave at tjene og at arbejde inden for kirken i sin egenskab af at være præst. Bibelen begrænser ikke kvinder fra at blive indsat i en tjeneste, og den lærer os heller ikke, at deres tjeneste kun er legitim, hvis den udføres underordnet en mandlig autoritet.

Mand og hustru er på samme måde begge ansvarlige over for Jesus, som er centrum i det kristne hjem. Det er rigtigt, at Paulus siger til hustruerne, at de skal underordne sig deres mænd, og at mændene er "hoved" for deres hustruer. Men disse sætninger må læses i sammenhæng og forstås ud fra deres egen tid. I den længste passage angående mænd og kvinder i sine breve, nemlig Ef.5,21-33, indleder Paulus med alle kristnes pligt til at underordne sig hinanden i ærefrygt for Kristus (v.21). De, som kun fokuserer på, hvad Paulus siger til slaver og kvinder, har misforstået pointen. Passagen i sin helhed begynder med gensidig underordning.

Hvad er gensidig underordning? Det er intet mindre end kærlighed i handling. Jeg ser behovet hos en bror eller en søster, og jeg møder det med basis i min egen styrke og mine gudgivne gaver. Det meste af, hvad Paulus har på hjerte i disse specifikke vers, er skrevet til manden, som skal elske sin hustru og give af sit eget liv og styrke, ligesom Jesus har ofret sig selv for kirken. Når Paulus ikke taler om en legemsdel, så betyder *hoved* den, der på en eller anden måde er "først", ikke som en autoritet eller et magtmenneske. Den pointe bliver ofte misforstået. Vi må godtage, at Paulus bruger ordet på forskellige måder.

I denne passage betyder det at være først i kærlig tjeneste. "En mand er sin hustrus hoved, ligesom Kristus er kirkens hoved og sit legemes frelser" (v.23). Paulus uddyber denne undervisning senere (v.28-32) i kernen af passagen. Overordnet set insisterer han på, at manden som "hoved" har omsorg for og elsker sin hustru som sit eget "legeme". At være *hoved* i denne sammenhæng betyder ikke, at manden dominerer eller regerer over hustruen. Det er rigtigt, at hustruerne får at vide, at de skal "underordne sig deres mænd i alt", ligesom kirken gør over for Kristus (v.24). Men det er i sammenhæng med alles indbyrdes

underordning under Kristus (v.21). Betoningen i passagen i dens helhed er på at opfordre mænd til selvopofrelse overfor deres hustruer; det vil sige, det er at opfordre mænd til at underordne sig deres hustruer (uden at sige det på netop den måde).

Nogle gange hører man undervisning i kirken om, at manden er "præst i hjemmet", eller at kvinden har brug for et "åndeligt dække" fra sin mand for at blive hel. Der er ganske enkelt ikke noget bibelsk belæg for dette. Kvinder og mænd er begge præster i Kristus, som det allerede er slået fast. I Bibelen er mænd ikke åndeligt overlegne i forhold til kvinder. Dette er blot en anden form for traditionel mandlig dominans - der har været kendt i Vesten i tusinder af år - og som bliver læst ind i Bibelen af traditionsbundne, konservative kristne ledere. Det er på tide, at kirken fortalte kvinder sandheden om den slags løgne.

Der er to passager i Paulus' breve, ud af hele Bibelen, som bliver citeret af dem, der søger at fremme mænds dominans over kvinder i kirken. De ignorerer eller afviser alle passager, hvor Paulus underviser om ligheden mellem kvinder og mænd (såsom Gal.3,28; 1.Kor.11,11-12; 1.Kor.7,3-4 og de kvindelige ledere som anbefales i Rom.16,1-7). I stedet fokuserer man på de vers, hvor Paulus befaler kvinder at være stille eller at underordne sig.

Hvad med disse passager? Vi kan ikke i denne korte tekst fuldt ud gå i dybden med dem, men generelle principper om omhyggelig bibellæsning, research og opmærksomhed på sammenhængen vil bringe klarhed over disse to passager. De omtalte skriftsteder er 1.Kor.14,34-35 og 1.Tim.2,11-12. Af forskellige grunde befaler Paulus konkrete kvinder på den tid at underordne sig og være stille.

I Korinth befaler han tre forstyrrende grupper at være stille og at indordne sig under den orden og struktur, som gælder gudstjenesten. De, som taler i tunger, må gøre det med orden, ikke alle på én gang, og kun hvis der er én, som kan tolke; ellers skal de være stille (14,27-28). De, som profeterer, må også gøre dette med orden og ikke afbryde gudstjenesten, ellers skal de også være stille (v.30). Endelig skal de kvinder, som afbryder gudstjenesten for at tale med deres mænd, være stille (v.34). Kvinder får besked på at underordne sig, ikke under mænd (som nogen tror), men under den orden og anstændighed, som hører en

gudstjeneste til. Det er næppe en almengyldig befaling for alle kvinder til alle tider!

Passagen fra 1.Tim.2 er huskeverset for dem, der søger at begrænse kvinders tjeneste i kirken. Ved første øjekast kan 1.Tim.2,8-15 ligne et almengyldigt princip, som bygger på skabelsen af Adam og Eva, og som udelukker, at kvinder kan have autoritet til at undervise mænd. Men det er ikke en opfattelse, som deles af et voksende antal bibellærere i dag. Som alle andre af Paulus' breve er teksten skrevet til en bestemt kirke og ind i dens særlige situation. Versene er skrevet til en bestemt gruppe af velhavende kvinder, der skabte splittelse og vrede blandt mændene med deres falske lære (v.8-10). Ligesom Eva var disse kvinder blevet bedraget af "slangen" (falske lærere) og var faldet i synd (v.14). Hovedpointen er, at disse kvinder skal være stille - ikke alle kvinder til alle tider - mens de underlægger sig sund undervisning. De er kaldet til at modtage sund undervisning i stilhed og underordnelse (v.11).

Underordnelsen i dette vers er ikke under mænd, som det ofte hævdes, men under den sunde lære. Indirekte er det underordnelse under Paulus' og Timoteus' undervisning frem for de falske lærere, som førte kvinderne vild (2.Tim.3,6). Hvis man forstår det på basis af dets egen tid og sammenhæng og med Kristus som centrum for hele Bibelen, så begrænser Skriften ikke kvinders lederskab i kirken. Kvinder og mænd af alle racer og klasser har samme ansvar for at følge Guds kald på deres liv i samfundet, hjemmet og i de troendes fællesskab.

Kristen kærlighed i menneskelige rammer

Gensidig underordnelse. Kærlighed er etikken bag det kristne liv. Gensidig underordnelse er kærlighed i handling i ens relation med andre mennesker. Jesus underviser klart og tydeligt om opofrelse og åndelig kærlighed som målet for det kristne liv. Ifølge ham er de to største bud at elske Gud med alt, hvad vi har, og at elske vores næste som os selv.

I sin tjeneste her på jorden levede Jesus kærligheden, og derfor gensidig underordnelse, ud til fulde. "Menneskesønnen er ikke kommet for at lade sig tjene, men for selv at tjene og give sit liv som løsesum for mange" (Mark.10,45). I det selv samme kapitel giver Jesus apostlene det grundlæggende princip bag gensidig underordnelse: "I

ved, at de, der regnes for folkenes fyrster, undertrykker dem, og at deres stormænd misbruger deres magt over dem. Sådan skal det ikke være blandt jer; men den, der vil være stor blandt jer, skal være jeres tjener, og den, der vil være den første blandt jer, skal være alles træl." (v.42-44). Jesus levede i kærlighed, i tjeneste og i omsorg for andre i nød og endte endda med at overgive sig selv til døden "som løsesum for mange". Den kristne kærlighed er også korsets vej.

Gensidig underordnelse er den kristne kærlighedsetik i relation til andre mennesker. Gensidig underordnelse indebærer at vise omsorg for min næste og at møde hans eller hendes behov på basis af min styrke og mine gaver. Vi lever alle i relation til andre mennesker, i de institutioner og organisationer, som udgør vores samfund. F.eks. kunne det være vores familie, skole, arbejde, myndigheder og kristne fællesskaber. Inden for de sociale strukturer i den tid, vi lever i, kan kristne deltage frit og på lige fod med de opgaver og tjenester, Gud har kaldet os til.

Der er ingen begrænsning på, hvad Gud kan gøre gennem en ydmyg og overgivet tjener, ingen barrierer på basis af køn, klasse, fysiske handicaps eller etnisk baggrund. Alle kan frit deltage som jævnbyrdige medarbejdere til vores Konge og Frelser. Det betyder, at den troende lever den indbyrdes kærlighed ud sammen med andre medlemmer af gruppen, kristne og ikke-kristne. Men kærlighedsetikken er ikke en åben dør til tåbelighed eller naivitet. Gensidig underordnelse indebærer at deltage i gruppen med en tjeners hjerte, men også med et forstandigt hoved, der ved, at synd rammer ethvert menneske og enhver organisation.

Det kristne kærlighedsbud tjener vore familiemedlemmer, vor næste og vore med-borgere på en viis og intelligent måde, hvor vi imødekommer deres oprigtige behov, efterhånden som Gud lader os forstå dem. Det indebærer også at forstå sine egne gaver og stærke sider, for vi kan kun tjene andre ud fra vores styrke. Men det er naturligvis Guds Ånd, som giver os styrke, håb og gaver til tjeneste og mission. Vi kan og skal ikke betjene verden for Kristi skyld i vores egen kraft.

Selv i dag mener nogle kristne, at kvinder altid må påtage sig en underordnet rolle i familien og i kirken, idet man siger, at mændene skal være den endelige autoritet. Den lære er helt ude af trit med Jesu eksempel og undervisning. Den gensidige underordnelse og indbyrdes kærlighed, som

Jesus lærer os, er totalt i modstrid med alle forsøg på at gøre sig til herre over andre i den mandlige overlegenheds navn. Den indebærer også enden på privilegier på baggrund af klasse, velstand og race. Verdslige prioriteter som disse stammer fra menneskers synd og Satans løgne, ikke fra Guds Ord.

Sand bibelsk ligestilling

Vi har kort skitseret den kristne lære omkring bibelsk ligestilling. Den udspringer af og bygger på vores Frelser, Jesus Kristus, og hans bog. Vi har set, at bibelsk ligestilling indebærer alle menneskers ligestilling i Guds billede; lige ansvar for alle troende uanset velstand, klasse, køn og race samt gensidig underordning i Jesus navn. Må vores herlige Frelser gennem Åndens kraft vejlede os til hele evangeliets sandhed og lede os alle ind i tjeneste, efter hans vilje til Gud Faders ære.

Copyright og tilladelser

Copyright 2013, Christians for Biblical Equality (CBE). Artiklen stammer fra Priscilla Papers, årgang 16, nr. 3, 2002. Tilladelse til at gengive denne artikel i sin helhed kan hentes fra CBE's nationale kontor. Besøg os online på CBEINTERNATIONAL.ORG.